

ชื่อเรื่อง	ภูมิหลังและลักษณะพฤติกรรมในช่วงการเปลี่ยนผ่านของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์
ผู้วิจัย	สุปราณี บุญวัง
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร กาญจนกิจสกุล
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. พุฒิพงศ์ สัตยวงศ์ทิพย์ ดร. กุณฑล ตริยะวรางพันธ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554
คำสำคัญ	ภูมิหลัง พฤติกรรมในช่วงการเปลี่ยนผ่าน ผู้สูงอายุอัลไซเมอร์

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลังของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์ และเพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมในช่วงการเปลี่ยนผ่านของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์

โดยการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาแบบย้อนหลัง ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดของผู้สูงอายุอัลไซเมอร์ ได้แก่ สามี ภรรยา พี่ น้อง บุตร และหลาน ซึ่งสามารถให้ข้อมูลในช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่านจากอาการเสื่อมทางสมองในภาวะปกติของผู้สูงอายุ โดยทั่วไปสู่ระยะของการเป็นโรคอัลไซเมอร์ เลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงและแบบลูกโซ่ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตในเว็บบอร์ดของสมาคมผู้ดูแลผู้ป่วยสมองเสื่อมแห่งประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อเป็นหลัก ซึ่งใช้เกณฑ์ทางการแพทย์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อป้องกันความแตกต่างของพฤติกรรมร่วมด้วย

ผลการศึกษาภูมิหลังของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์ พบว่า ภูมิหลังผู้สูงอายุด้านปัจเจกบุคคลเกิดจากความเสื่อมตามวัยและการมีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมองอุดตัน โรคพาร์กินสัน และโรคไทรอยด์ ส่วนภูมิหลังผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ-สังคม เกิดจากภาวะความเครียดจากการทำงาน และภูมิหลังผู้สูงอายุด้านสิ่งแวดล้อมเกิดจากการได้รับอุบัติเหตุ และการได้รับบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับสมอง

ในส่วนของลักษณะพฤติกรรมในช่วงการเปลี่ยนผ่านของผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์ พบว่า ลักษณะพฤติกรรมที่เกิดจากความบกพร่องด้านความจำ ผู้สูงอายุมักมีพฤติกรรมหลงลืม การถามคำถามเดิมๆ และซ้ำๆ มักเล่าเรื่องราวเดิมๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่เล่าไป ส่วนลักษณะพฤติกรรมที่เกิดจากความบกพร่องด้านความจำร่วมกับพฤติกรรมที่เกิดจากความผิดปกติทางสมอง ผู้สูงอายุ

มักมีลักษณะพฤติกรรมนี้คำพูดไม่ได้ พูดจาวกวน คลุมเคลือ และขาดการใส่ใจในการสนทนา มีปัญหาด้านการจัดการทางการเงิน และไม่สามารถทำกิจกรรมที่มีความสลับซับซ้อนหรือมีหลายขั้นตอนได้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีพฤติกรรมหลงลืม จนเริ่มรบกวนต่อการทำงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวของผู้สูงอายุแต่ละบุคคลจะมีระยะเวลาในการดำเนินเข้าสู่โรคอัลไซเมอร์สั้นยาวแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับภูมิหลังร่วมด้วย โดยพบว่า ถ้าสมาชิกในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด มีการเฝ้าระวังในการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมและถูกวิธีจะช่วยชะลอหรือลดโอกาสการเข้าสู่โรคอัลไซเมอร์ได้ช้า ในทางตรงกันข้าม หากขาดการเฝ้าระวังในการดูแลผู้สูงอายุเป็นอย่างดีแล้ว ย่อมมีโอกาสพัฒนาเข้าสู่การเป็นโรคอัลไซเมอร์ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งนำไปสู่ภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลระยะยาวได้